

גליון

מעדני אשר

יו"ל ע"י עמון מעדני אשר

פרשת וארא תש"פ

גליון תשפ"ו (שנה י"ז)

האם חולה שנמצא במקום מטונף שאי אפשר לברך מותר להריח בשמים בלא ברכה לכ"ע?

הנה בחשוקי חמד ברכות מ"ג ע"מ ב' רצה לחדש דחולה הסובל מבחילות אך אין בו סכנה וריח טוב של בשמים מרגיע אותו ונחוץ לו, אבל הוא נמצא בחדר שיש בו טנופת, או שהוא בעצמו לא נקי, אפשר להקל להריח בלא ברכה אפילו לשיטת הביאור הלכה שאסור, ע"פ מה דאיתר בגמ' ברכות מ"ג ע"ב אמר רב זוטרא בר טוביה אמר רב מנין שמברכין על הריח, שנאמר "כל הנשמה תהלל יה" איזהו דבר שהנשמה נהנית ממנו ואין הגוף נהנה ממנו הוי אומר זה הריח, והקשה הצ"ח הרי כבר למדנו בגמ' ברכות ל"ה ע"א שאסור ליהנות מעוה"ז בלי ברכה, ואם כן כיון שגם מריח נהנה, למה ישתנה משאר הנאות ששואל מנין שמברכים על הריח, ותירץ ע"פ מה דאיתא בגמ' ברכות ל"ה תנו רבנן אסור לאדם שיהנה מהעוה"ז בלא ברכה והנהנה מהעוה"ז בלא ברכה מעל, והרי קימ"ל דקול ומראה וריח אין בהם משום מעילה, לכך שאל מנין שמברכים על הריח, שהיה מקום לומר כיון דאפילו בקדשי שמים ממש אין בהם מעילה מהתורה, רק איסורא דרבנן, לא תיקנו ברכה על זה, קמ"ל אסמכתא מקרא ד"כל הנשמה" שגם בזה תיקנו ברכה, וכתב הגר"י ענגיל ציונים לתורה כלל ז' שמבואר מדברי הצ"ח שברכת הריח אינו ברכת הנהנין אלא ברכת השבח וההודאה, לפי הנ"ל שאין בהנאת ריח משום מעילה אלא מצוה של ברכה, א"כ כשהוא חולה הנמצא במקום טנופת והוא אנוס מלקיים מצוה זו, הרי הוא לא יכול לקיים את המצוה ומותר לו להריח.

חולה שנמצא במקום מטונף שאינו יכול לברך האם מותר לאכול או לשתות בלא ברכה? בפרשתן ט' כ"ט ויאמר אליו משה כצאתי את העיר אפרוש כפי.

וברשי"א אבל בתוך העיר לא התפלל, לפי שהיתה מלאה גולולים ולא רצה להתפלל במקום הטינופת, דאסור להזכיר שם של הקב"ה במקום טינופת, בענין קושיית הראשונים מדוע דוקא במכת ברד יצא מני העיר ולא בשאר מכות, עיין בספר מעדני אשר פרשת וארא שנת תשס"ז.
יש לחקור חולה שנמצא במקום מטונף שאינו יכול לברך האם מותר לאכול או לשתות בלא ברכה דהויא אנוס או דילמא אסור.
הנה המשנה ברורה בביאור הלכה סימן ס"ב סעיף ד' כתב לענין לשתות במרחץ, אין להתיר משום שהוא אנוס על הברכה שאינו יכול לברך, דזה היה שייך לומר רק אם היו אומרים חז"ל דהוא מצוה לברך ובאמת הלא אחז"ל ברכות דף ל"ה דאסור להנות בלי ברכה, ולבד זה הלא יכול לצאת מהמרחץ ולברך ולשתות או עכ"פ לכנוס בבית אמצעי של המרחץ ויהרהר שם הברכה.

ובשו"ת שבט הלוי חלק ו' סימן כ"ג נשאל בחולה המאושפז בבית חולים ונמצא במקום שאסור לו לברך כגון שמונה מי רגלים או ריח רע או שגופו אינו נקי האם מותר לו לאכול ללא ברכת נהנין מאחר שהוא אנוס לענין מצות ברכה או שאסור במקום שהמניעה איננה פקו"נ, והשואל כתב דיסוד השאלה כיון דיש להוכיח מכמה דוכתא שענין ברכת נהנין אינו דין מצוה בלבד אלא גם דין איסור וכלשון הגמ' ברכות ל"ה ע"מ א' דאסור ליהנות מעולם הזה בלי ברכה, וכל הנהנה כאלו מעל מקדשי שמים, ופסקה הרמב"ם פ"א מברכות, וכן העיר השואל מהביאור הלכה הנ"ל.

ומסיק השבט הלוי: דאין הדברים פשוטים כל כך דאין ודאי דאסור ליהנות וכאלו מעל, דהרי במקום אונסא תנן במשנה ברכות כ' לענין בעל קרי ועל המזון מברך לאחריו ואינו מברך לפניו, הרי דהתירו לו לאכול אפילו פת בלי ברכה שלפניה ועל כרחק דבמקום אונסא לא חייבו, וממילא אין גם איסור שאסור ליהנות, כמו שלא היה איסור זה קודם שתקנו ברכות דרבנן, ולהעמיד המשנה במקום שיש חשש פקו"נ בהעדר המזון איננו משמע כן.

ומה שפסק המשנה ברורה דאין טענת אונס בזה דאסור ליהנות מעוה"ז בלי ברכה: צריך לומר דהעיקר מה שכתב שם בסוף הדיבור דהא יכול לצאת מהמרחץ או להכנס עכ"פ בבית האמצעי של המרחץ ויהרהר שם הברכה, וצריכים להוסיף קצת על דבריו דודאי זמן מועט כזה לצאת מהמרחץ או בבית האמצעי אינו בגדר אונס כלל לפטרו, אבל זמן ממושך אפי' אינו נוגע כלל לפקו"נ שפיר נקרא אונס, והגדר גמור יראה בעיני הוא בטול מזון יום אחד דהיינו צום של כזה ודאי בגדר אונס כמו וצער ולרובם גם בגדר המזיק, והיינו האי דבעל קרי בברכות שם.

ועוד מחדש השבט הלוי: דנראה פשוט בעיני דאם הוא חולה שיש בו סכנה כהלכה אף על פי שאין במניעת האכילה שום חשש פיקוח נפש מכל מקום בחולה שיש בו סכנה אין מונעים ממנו שום דבר והוא מבואר אור"ח ס' ש"ח ס"ח דבחולה שיש עושים לו דבר בשבת כל שעושים לו בחול אף על פי שאין במניעת הדבר שום חשש אפילו ספק סכנה כיון שיש בו צורך קצת, וא"כ בנידון דידן פשוט בעיני דיאכל כרגיל לו ובלי ברכה לפניו, והגם שבביאור הלכה סימן ש"ח מ"ייתו כמה ראשונים דלית להו כהוראת השו"ע, ודעתם דבאופן שאין המניעה גורם שום חשש פיקוח נפש אין לעשות בשבת, היינו לענין מלאכה דאורייתא אבל ברכת נהנין דרבנן לענ"ד הכל מודים.

אבל מעיר: שמלשון הרמב"ם משמע שגם המריח בלי ברכה עובר על מעילה, שכתב הרמב"ם פ"א הלכות ברכות ה"ב "וכן אם הריח ריח טוב מברך ואח"כ יהנה ממנו, וכל הנהנה בלא ברכה מעל", משמע שגם המריח בלי ברכה מעל.

מֵאֲשֶׁר שְׁמַנְהָ לְחֶמְדָּה... יִתֵּן מְעַדְנֵי מְלֶךְ

שגורה בזאת ברכת מזל טוב חמה ולבבית, לוידינו הדגול, המפיון טמעינות התורה לזוכיו הרבים, אשר אלפים מתענגים ממעדניו מידי שבת בשבתו, ה"ה

הרה"ג ר' אשר אנשיל שוודץ שליט"א

בעמח"ס "מעדני אשר"

לדגל השמחה השדו' במעונו בלידת הבת שתח' בשעתומ"צ ויהא דעווא שזיכה לגדלה לתורה ולהופה ולמעשים טובים מתוך נחת והרחבת הדעת מכל יוצ"ח וכל טוב ונחת.

המברכים
לוי ברנשטיין
כנשה הרודיץ

גליון זה נודב ע"י ידידנו הנגיד הנכבד העומד לימין המערכת מיום הקמתו עורך המדור הנפלא משיב כהלכה הרב **מרדכי זיסקינד הגר שליט"א** מנהטן וזוגתו מרת **פעסא לאה תחי'** לעילוי נשמת חמותו / אמה ה"ה מרת **מלא בת הרב יהודה לייב ע"ה** נפטרה ערב ראש חודש שבט תשס"ד ת.נ.צ.ב.ה.

גליון זה נודב ע"י ידידנו שלוחא דרבנן הרב **מאיר רובינשטיין שליט"א** ראש עריית ביתר עילית לרגל שמחת נשואי בנו במח"ט הבה"ח המופלג בתור"ש כמר יהודה נ"ו מבחירי ישיבת עמלה של תורה עכ"ג בת הרב **פנחס קנעפלמכר שליט"א** ירושלים יהא רעוא שבזכות זיכוי רבבות ירוה נחת מכל יוצאי חלציו ויצליח בכל אשר יפנה

השיר והשבח לחיי העולמים אוהה ה' מאוד בפי ובתוך רבים אהללנו על כל הטוב שגמלנו מאז ועד עתה ובפטר עתה בלידת בתי תחי' בשעה טובה ובמזל טוב הנני להזמין את רעיי וידידי ליטול חלק בשמחתי **לשמחת הקידושא רבא** שתתקיים א"ה בשבת זו פרשת וארא **בבית הכנסת דחסידי צאנו רחוב אהל יהושע** וכנמולכם הטוב אשיב לכם גם אני
המנצח אלאכמ
פולק רעל

גליון זה לרפואת הרבנית הצדקנית מרת חיה נחמה בת מרים לאה תחי' אשת חבר של מרן בעל הדברי יציב ז"ע יהא רעוא שזכות הלימוד התורה של הגליון יקיים בה הפסוק משלי ג' ח'
רפאות תחי' לשקוי לעצמותיך:

אדם שיש לו צרות ורוצה שיתקבל התפילות האם צריך להתפלל על הצער שיש להקב"ה מהצרות?

בפרשת וגם הקימותי את בריתי אתם לתת להם את ארץ כנען את ארץ מגוריהם אשר גרו בה וגם אני שמעתי את נאקת בני ישראל אשר מצרים מעבידים אותם ואזכור את בריתי.

נחלקו המפרשים האם עם ישראל במצרים כשהתפללו על הצרות כוונתם היה על עצמם או על הצער שיש להקב"ה מי הצרות.

הנה באלשיך הקדוש בפרשתו על הפסוק הנ"ל כתב כי הנה אשר מן המיצר יקרא, אשר דעה קנה צועק מתוך תשובה, מתודה שעונותיו הטו אלה, וצועק אל ה' ירחמהו, אך אשר דעה חסר, לא ישוב עד המכהו, רק יצעק אוי לי על צרתי כי כבדה, וכיוצא בזה, וזה בלתי ראוי ליעשות, והנה ישראל האנחו מן העבודה, שהוא מהבחינה השנית, ולא זעקו אליו יתברך בלבם, רק זעקה על כובד העבודה, וזה ויאנחו מן העבודה, ולא שוה למו, אז הוסיפו גם צעקה, וזהו ויזעקו ואז ותעל שועתם אל האלהים, הוא בית דין של מעלה, אך בבחינת היות מן העבודה שהיא הדרך השנית, על כן האלהים לא ראה לרחם, אמנם אחר כך, וישמע אלהים את נאקתם היא צרת נפשם, כי רבה כנאקת חלל, ולא הביט אל בחינת היות מן העבודה, במה שראה כי עם שאינם הגונים לגמרי, אין בזרע האבות טובים מהם לקיים בהם ברית האבות, כי טובים הם מאד בערך עשו וישמעאל וזהו ויזכור אלהים את בריתו.

ובדגל מחנה אפרים בפרשתו על פסוק הנ"ל כתב דבר נפלא: וז"ל והנה בדורות שלפנינו בימי אא"ז זללה"ה היה לפי עניות דעתי נדרש פירוש הפסוק באופן זה על פי הידוע ממה שהאיר לנו כי צדיקיא אינון שלוחי דמטרונתא פירוש בכל צרתם לו צר כביכול היינו כשיש חס ושלום איזה צרה וצער לאדם יבין שבדאי לו צר כביכול הצרה הזו והחסרון הזה יש בשכינה ולא היו יודעים מזה להתפלל עליה ולכן שולח ה' יתברך אותו הצרה והחסרון חס ושלום על הצדיק כדי שיבין להתפלל על חסרון השכינה כביכול וכשימולא חסרונו ימולא גם כן חסרונו וזהו צדיקא אינון שלוחי דמטרונתא עד כאן דברי קדשו, ולפי דברים אלו יש לפרש כך הפירוש בפסוק אני שמעתי את נאקת ראשי תיבות אל נא קרב תשועה כי ידוע השכינה כביכול נקרא תשועה והוא שצועקים עבור השכינה כביכול לקרב השכינה הנקרא תשועה שהוא בהרחק ובפירודא כביכול, וזהו אשר מצרים מעבידים אותם והיינו כשיש להם מצרים בגשמיות ומזה רואים שבדאי כביכול לו צר דוגמת זה שכביכול השכינה נפלה לעמקי הקליפות הנקרא מצרים והוא צעקתם למלאות חסרונו ואז אני שמעתי את צעקתם זה ואזכור את בריתי היינו השכינה כביכול, והנה כך היה נדרש הפסוק לפי עניות דעתי בימי בעל שם זללה"ה ואנשי דורו שהיו בזה המדרגה שלא להתפלל כלל על חסרון של עצמו רק על חסרון השכינה כביכול כנ"ל, ועתה לפי דורותינו כך נדרש לפי עניות דעתי זה הפסוק על פי הנ"ל שראשי תיבות נאקת הוא אל נא קרב תשועה והיינו סתם תשועות כל אחד לפי מה שצריך לו והוא הצעקה עצמה אשר מצרים מעבידים אותם וצועקים עבור עצמם ואף על פי כן לגודל רחמיו וחסדיו של ה' יתברך שהוא רחמי גו רחמי הוא מקבל אפילו תפילה וצעקה עבור עצמם, ואמר וגם אני שמעתי דלכאורה היה לו לומר וגם שמעתי ותיבת אני נראה כמיותר, אבל לפי עניות דעתי יש לפרש כך הכוונה אף שהם אינם שומעים ואינם מבינים זה כלל ואינם במדרגה זו שלא לבקש כלל על עצמו רק עבור השכינה הקדושה, אבל אני שמעתי זה כדאיתא שכל ההרגשות שבאדם החיות הוא המרגיש והחיות הוא משורש חיות לכל החיים ואני שומע ומרגיש כביכול צער השכינה הקדושה, וזהו ואזכור את בריתי שהוא השכינה כביכול וממילא ימולא חסרונו בגשמיות גם כן.

ובאוהב ישראל בפרשתו כתב דהנה כאשר זעקו בני ישראל עם ה' לבקש ולחנן על נפשם מאת הש"י ויתעלה להושיעם מן העבודה הקשה גם להצילם מצער גופם. בתוך הזעקה הבינו מעצמם בדעתם ושכלם שגם הנשמות הם בהגלות ויותר מזה יש לזעוק על שיעבוד הקדושה שמזה באו לביטול עבודת הש"י. ואז נתיישבו בלבם ושכלם הזק על מה עשה ה' כך לנו הלא בודאי הוא עבור גודל חטאינו ופשעינו נגדו יתברך. והתחילו לעשות תשובה שלימה ולתקן נשמותיהם. ושוב בתוך כך נתיישבו יותר בדעתם ושכלם מעצמם וצעקו על דבר זה יותר ויותר במר נפשם וכאב לב אוי נא לנו כי נואלנו אשר היינו ממתנים מלשונך בתשובה עד שבאו עלינו יסורים גדולים ושיעבוד גדול מהמצרים ואז נתעורר לבבנו לשוב אליו יתברך. וכי פרעה הקריב את לבבנו אל אבינו שבשמים הראוי ונכון לבני אברהם יצחק ויעקב כמונו היום לעשות כזאת, וצעקו על דבר זה במר נפשם יותר ויותר ממה שזעקו מקודם לגודל הבושה שלא עשו תשובה לתקן פגם נשמותיהם עד הנה כי אם עכשיו על ידי המצרים ומעיקים אותם. וזו הנאקה והצעקה היתה מכאב לבם באמת גמור וזה לא היה גלוי לשום בריה בלתי לה' לבדו. וזהו ביאור הפסוק וגם אני שמעתי, ר"ל אני בעצמי שמעתי את נאקת גו' היינו עם הנאקה שהם צועקים על צער הגלות והשיעבוד שומע אני עוד צעקה אחרת. אשר מצרים מעבידים אותם, ר"ל שצועקים ביותר על זה שהמצרים אל הש"י ולמה לא עשו זאת מאיליהם. ולזה ואזכור את בריתי היינו על ידי זה ראוי ונכון שאזכור להם הברית והדביקות שהיה לאבותיהם הקדושים עמי ולגאם.

ובבאר מים חיים פרשת שמות על הפסוק "ותעל שועתם אל האלהים" כתב ולא אמר ותעל שועתם לאלהים כי עיקר כוונת התפלה שצריך האדם לכוון באמיתות לבבו בעת התפללו לפני אדון כל על איזה צרה שלא תבוא אשר יגיע אליו, רק לאשר כי בעת אשר צר לו כביכול צער לפניו כמו שאמרו ז"ל סנהדרין מ"ו א' בשעה שאדם מצטער שכינה מה הלשון אומרת קלני מראשי קלני מזרועי וכו' כי בצרתם לו צר ועל כן לאשר שמאוד יכאב לבבו על זה שידוע שיש צער למעלה לפניו כביכול ואז משים רוחו ונשמתו להתפלל להמתיק הדין מעל שכינת עוזנו, ולהוריד שפע הרחמים עליה, ויהיה שמחה לפניו יתברך כשיקל צערו למטה, אבל לא תהיה כוונתו בתפלתו בשביל צער עצמו שצר לו, כי האדם העושה איזה דבר בשבילו לא בשביל כבוד בוראו אפילו יהיה הדבר הגדול שבגדולים לא לכלום נחשב כי מה הוא ומה חייו אם טוב או רע לו וכי לזה נברא שישגיח ברעת ובטובת עצמו, הלא לא נברא כי אם לעבוד את קונו ולראות לעשות לו נחת רוח ושלא יהיה צער לפניו כביכול, ועוד וכי היאך יכול להתפלל על רעת עצמו שיפכנו ה' לו לטובה הלא חייב האדם לברך את ה' בשמחה ובטוב לבב על הרעה כשם שמברך על הטובה, כמו שאיתא ברכות נ"ד א' ואיך יתפלל להעביר הרעה ונמצא אינו מברך על הרעה בשמחה, והבן, אבל כשישים עיקר מגמתו להתפלל מפני צער השכינה שמצטערת כשהאדם בצער, אז הוא חס על כבוד קונו ונאה לו להתפלל להעביר את צרתו ממנו, ולהמתיק הדין למעלה למעלה, וזה שאמר דוד המלך ע"ה בהארבעה שצריכין להודות ויצעקו אל ה' תהלים ק"ו ו' ולא אמר ויצעקו לה' כי ויצעקו לה' היה משמע שצועקין לה' על צרתם הגופנית במה שצר להם וזה לא כן הוא כי ויצעקו אל ה' מה שנוגע אל ה' שיש דין למעלה ח"ו ויש צער לפניו ומקבל עליו הדין שצדק עליו עד הנה בשמחה ובטוב לבב כי יודע אשר הצור תמים פעלו וחפץ חסד הוא ואז כשיש דין למטה אין דין למעלה ע"ן בראשית רבה כ"ו ו' ועיקר הצעקה הוא אל ה' שיומתקו כל דיני אלהים למעלה למעלה להעשות הכל בבחינת שם הוי"ה הרחמים, ובזה ודאי הקדוש ברוך הוא מתמלא רחמים וחמלה וחנינה על כנסת ישראל ועליו להמתיק הכל בחסדיו המרובין, וממצוקותיו יצילו ויושיעו למען שמו, וגם כאן אמר הכתוב כן צועקת בני ישראל שיעקר זעקתם היה ותעל שועתם אל האלהים מן העבודה מכל צרות עבודתם לא צעקו רק שיתוקן דין אלהים למעלה למעלה.

ובמאור עינים פרשת נשא הביא דבר נפלא מה ששמע ממורו ורבי הרב מוהרב דוב בער מק"ק מעזריטש נב"מ אמר על מה שאמרו רבותינו זכרונם לברכה במשנה ברכות ל"ב אין עומדין להתפלל אלא מתוך כובד ראש רצה לומר שהמתפלל על איזה צער שיש לו, לא יכוין להנאת עצמו רק יעמוד להתפלל מתוך כובד של השכינה שנקרא ראש שבכל צרתם לו צר וכמאמר רבותינו זכרונם לברכה סנהדרין מ"ו א' בזמן שאדם שרוי בצער שכינה מה אומרת קלני מראשי וכו' כי כל הדברים שהם הצטרות האדם נק' אברי השכינה כב"י כגון רפואה פרנסה ושאר דברים כל דבר הוא אבר מהשכינה ומה שחסר למטה חסר גם כן למעלה כב"י וצריך לבקש רק שיתוקן למעלה ולא יכוין להנאת עצמו כלל ואם יעשה כן ממילא יתוקן למטה גם כן.

וכן כתב בעל שם טוב פרשת נח, ע"ן תולדות פרשת בשלה איש חכם ומשכיל יתן לב להבין כי צער שיש לאדם הוא צער השכינה כמו שאמרו בסנהדרין מ"ו א' קלני מראשי וכו', ואז יתפלל על צער השכינה וממילא יעבור הצער מהאדם.

ובתורת המגיד פרשת נח הביא פירוש נפלא על הפסוק "צא מן התיבה אתה ואשתך" בשם הרב הק' מו"ה דובער מ"מ דמעזריטש שלא תעלה על דעתך בשעת תפלתך שתתפלל עליך או אשתך ובני ביתך, רק שתתפלל בעד השכינה, וז"א צא מן התיבה מן הדיבור שלך בשעת תפלתך אתה ואשתך וגו', ר"ל שלא תהא כוונתך בשבילך או בשביל בני ביתך, רק שכל תיבה ותיבה שאתה מוציא מפיה יהיה בשביל השכינה ליחדה בקב"ה.

ובמהרש"א חידושי אגדות ברכות ס"ג עמוד א' כתב דבר נפלא על הא דאמרין התם בגמ' אמר רב הונא בר ברכיה משום רבי אלעזר הקפר כל המשתף שם שמים בצערו, כופלין לו פרנסתו, שנאמר והיה שדי בצריך וכסף תועפות לך, וז"ל על דרך מה שכתוב "עמו אנכי בצרה" והיינו שמתפלל שיעשה למען שמו שהוא עמנו בצרה והשתא הוי ממש משתף ש"ש והיינו ממש והיה שדי בצריך וגו'. ואמר פרנסתו כפולה שנאמר וכסף תועפות וגו'. דהיינו שיש בידו כסף פרנסתו מצויה לו בכל עת בהרוחה לכל דבר לקנות לו.

מערכת
"קול המעדנים"
ניתן לשמוע שיעורי המעדני אשר בהלכה ואגדה
שנאמרו בקהלות הקודש בארץ ובחו"ל
במספר **079-5702714**
וכן קול הלשון ישיר **073-2951280**

יש להקשות: מדוע כשמתפללים יש חיוב להוציא את התפילה מפיו הרי הקב"ה בוחן כליות ולב ויודע הכל, כך הקשה בכלי יקר בראשית ט"ב, וכן בשו"ת מנחת אלעזר בהקדמה, וכן כתב החיד"א בספרו חומת אגן תהלים פרק ק"א.

איכא כמה תרוצים:

א. כתיב ישעיה ס"ה כ"ד טרם יקראו ואני אענה וגו' לפי שקודם שהאדם מוציא מפיו בשאלתו ובבקשתו כבר היה מחשב בלבו לבקש על ככה על כן הקדוש ברוך הוא יענהו משמי קודשו שיקרא לאפוקי בשר ודם השואל דבר מחבירו צריך לפרש בשפתיו כי אין אדם יודע מה בלבו של חבירו אבל הקדוש ברוך הוא בוחן לבבות ממלא כל משאלות לבו כמו שנאמר תהלים כ' ה' יתן לך כלבבך וגו' וכמו שנאמר משלי ט"ז א' לאדם מערכי לב ומה' מענה לשון, רצה לתקן בזה קושיא זו, והוא אם באמת הקדוש ברוך הוא ימלא שאלתו אחר שנערך הדבר בלבו של אדם אם כן למה זה צוה ה' על התפילה בפה על זה אומר ומה' מענה לשון כי זה מתת ה' הוא שנתן מענה לשון לאדם, כמאמר חז"ל יבמות ס"ד א' שהקב"ה מתאוה לתפילתן של צדיקים, לפי שנמשלים אצל ה' יתברך כילד שעשועים אצל אביו אם הוא מבקש דבר מאביו אף על פי שאביו יודע מה שהבן צריך מכל מקום רוצה האב שיוציא הבן מפיו מבוקשו לפי שהאב משתעשע בדיבור שפתיו של הבן, כך אומר הקדוש ברוך הוא לישראל השמיעני את קולך כי קולך ערב לגשת לי ואין ה' יתברך רוצה להתנהג עמנו כדרך השרים שאין מניחין לדבר בפניהם הרבה ומיד כאשר יבינו כוונת השואל אומרים לו קצר דבריך או כלה מדברותיך וצא אבל הקדוש ברוך הוא בחסדו אינו כן כמו שנאמר תהלים כ"ג א' תאות לבו נתת לו ואף על פי כן וארשת שפתיו בל מנעת סלה, לפי שאנו בעיניו יתברך כשעשוע ילד ובן יקר, זה שאמר אף על פי שטרם יקראו ואני אענה מכל מקום כל עוד שהם מדברים ואני אשמע כי לא מנעתי מהם ארשת שפתותיהם, כך תירץ בכלי יקר בראשית י"ב.

ב. כתוב בפסוק "תהלת ה' ידבר פי ויברך כל בשר שם קדשו לעולם ועד" שמפני זה צריך להיות תהלת ה' ידבר פי להתפלל בפה ובקול אף שהקב"ה יודע מחשבות ג"כ, רק בדין ויברך כל בשר שם קדשו לעולם ועד לעורר אחרים בקולו להתפלל ג"כ לה' ולברכו, כך כתב האר"י מובא בהקדמה לשו"ת מנחת אלעזר חלק א' בהקדמה. וכן כתב החיד"א בספרו חומת אגן תהלים פרק ק"א על הפסוק "אודה ה' בכל לבב בסוד ישרים ועדה" פירש בספר ארץ החיים דהתפלה מן הראוי היה שלא להוציאה מן הפה רק לכיון בלב וזה בוחן לבות ויודע מחשבות, אך הטעם שכלם יתפללו, וזה שאמר הפסוק אודה ה' בכל לבב די ואין צריך להוציא בפה רק בשביל ישרים ועדה.

ג. כי בהוצאת התיבות מפיו מעורר רוחניות ומניע כחות האותיות המצטרפות וע"י תנועתם והכאתם זו בזו יתהוו אורות חדשות על דרך הרכבת המרקחות ומש"ה צריך להתפלל בביטוי האותיות כי מלבד ענין התפלה יאירו אורות חדשות לא שערום המתפללים, וזה רמז בקראין בסוד ישרים ועדה שיתפללו כלם ועוד טעם גדולים מעשה ה' דבאמירת התיבות יתחדש רוחניות מכח הצירוף ותנועת האותיות דרושים לכל חפציהם של ישראל. הוד והדר פעלו ברוחניות האותיות וצדקתו עומדת לעד שיתהוו תמיד רוחניות באמירת התיבות חדשות מעתה לפי אמירת בקשתו ותפלתו, כך כתב החיד"א בספרו חומת אגן תהלים פרק ק"א.

ד. יש מלאכים מיוחדין להכניס תפילות בני אדם לפני הקדוש ברוך הוא, והם אינם יודעין מחשבות אלא הדיבור, ולכן צריך להוציא דברי תפילה מפיו דוקא כדכתיב עוף השמים יוליך את הקול כו', כך כתב בשפת אמת סוטה ל"ג.

מדור משיב כהלכה

מדור זה נודב ונערך ע"י ידידנו ר' מרדכי זיסקינד הגר שליט"א מנהטן

משיב כהלכה שינון ידיעת ההלכה - הלכות שבת

כל השאלות הם משו"ע ומשנה ברורה

א [שאלה. רש"י כתב מהיכן היה להם בהמות במכת ברד דגם בדבר אלו שיראו את ה' בהמותיהן לא מתו, וצ"ע הרי גם במכת ברד הירא את דבר ה' הניס והכניס בהמותיו פנימה, א"כ מה קרה שהמצרים הללו במכת דבר יראו את ה' ופתאום הפסיקו ליראות את ה'?

ב [שאלה. הנה מכת דם וצפרדע החרטומים ג"כ הצליחו לעשות בלטיהם, ורק במכת כינם אמרו אצבע אלוקים, וא"כ מדוע בכלל לא התחילו ישר רק עם מכת כינים ששם הם לא יכלו, ומדוע מתחילה עשו מכות שגם הם יכלו לעשות?

ג [שאלה. מדוע מתו הדגים במכת דם, וכמ"ש וגם הדגה אשר ביאור תמות", בשונה מהמבול שמבואר בקידושין י"ג א' שהם נותרו בחיים ונעשה להם נס.

ד [חידה. מה רמוז בגמטריא של וזא?]

ה [חידה. כמה שקל המטה של משה שעשה אתו את הניסים, ומדוע לא הוזכר נס זה שמשה הצליח להרים אותו לבד?]

מדור ידיעת ההלכה

ו [שאלה - פירות שאינם ראויים לאכילה, מוקצה. בכניסת שבת היו בבית משפ' דויטש בננות ירוקות שלא היו ראויות לאכילה אפילו ע"י הדחק. הגב' דויטש אמרה לילדיה שבקשו לאכול בננות ביום שישי אחר הצהריים, שהבננות אינן ראויות לאכילה, אבל הציעה להם לחכות לשבת אחרי הצהריים אולי הן יבשילו. ואכן בשבת אחר הצהריים, הבננות הצהיבו והפכו להיות ראויות לאכילה. האם מותר למשפ' דויטש לאכול את הבננות?]

ז [שאלה - מים נוטפים מהמזגן, חידוד. בשבת בצהריים, בבית משפ' וידר, התחילו לטפטף מים מהמזגן לתוך הבית. הרב וידר לקח כלי כדי לקלוט את המים הנוטפים, שם בו כמות מסוימת של נוזל והניח אותו מתחת למזגן. מקרה דומה קרה גם בבית משפ' גורן גם הרב גורן לקח כלי שם בו כמות מסוימת של נוזל והניח אותו מתחת למזגן. לרב וידר אסור לשים את הכלי מתחת למזגן ולרב גורן מותר, מדוע? (אותו כלי, אותה כמות של נוזל, אותה נזילה). (השאלה לפי שיטת הפוסקים האשכנזים שמי המזגן הם מוקצה מדין נזיל).

ח [שאלה - הבדלה. הרב גורן נשאר במוצאי שבת ללמוד עם בניו בבית המדרש ושמע שם הבדלה. האם כשיחזור לביתו יוכל להוציא את אשתו במצוות ההבדלה?]

ט [שאלה - הגבחה ספר תורה. שמעון ולוי עמדו בבית הכנסת אחד ליד השני. כשהגביה הנגביה את ספר התורה בשבת, כל אחד מהם אמר "זאת התורה אשר שם משה לפני בני ישראל". שמעון היה צריך לומר זאת ולוי טעה כשאמר את הפסוק. מדוע?]

י [חידת הדף היומי. מתי היה יורד עמוד אש של מן השמים.]

כללי השתתפות

1. כל תשובה נכונה, אפילו לשאלה אחת תזכה את השולח להיכנס להגרלה, יהיה הגרלה על שני פרסים ע"ס 500 ₪.
2. כל תשובה נכונה על כל שאלה, הינה זכות נוספת להשתתף בהגרלה, כך שכל מי שישלח יותר תשובות לכל השאלות מגדיל את סיכויו בהגרלה.
3. כל חודש, בראש חודש תערך הגרלה בין כל השולחים, הזוכה יידבקו תשובותיו, יתקבלו אך ורק תשובות מפורטות.
4. ניתן לשלוח כל שבוע את התשובות של אותו שבוע, או עד ראש חודש.
5. שימו לב חשוב מאוד: קבלת התשובות הינה אך ורק לפקס מערכת משיב כהלכה 0775558617 או במייל meir.s1000@gmail.com נא לציין בתחילת המכתב על כמה שאלות השיבו, וכמו"כ שם מלא, כולל/ ישיבה. ועיר וטלפון וכמו"כ נא לציין על איזה פרשה השיבו. (לברורים ופרטים נוספים בטלפון 0533154010 בשעות הערב בין 8:00 - 9:00 בבוקר). השולחים בכתב יד, בפקס, להקפיד על כתב ברור וקריא שיהיה ברור לאחר משלוח הפקס. כתב לא ברור לא יכנס להגרלה. -יש עדיפות לשלוח התשובות מוקדם במייל כי כך זה יכנס בעזה"י לספר שיצא לאור בעתיד בל"ג. -שאר עניני העלון לא שייכים לפקס או מייל או טלפון זה, אלא כמצויין במסגרת ע"ג העלון בעמ' ד'.

תשובות ניתן לשלוח עד ר"ח שבת

תגובות אפשר לשלוח

עד יום ב' בערב

להרב אשר אנשיל שוורץ שליט"א רח"ה תכלת מרדכי 15/4 רמת בית שמש
לבירורים בכל ענייני המערכת, בטל: 053-3166560

מייל: m0533166560@gmail.com

פקס: 077-4448278

